

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 października 2015 roku, sprostowanym postanowieniem z dnia 2 listopada 2015 r., Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie z powództwa L. R. przeciwko Gminie Ł. – Administracji Zasobów Komunalnych Ł. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, pozbawił tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 9 lipca 2004 roku w sprawie o sygnaturze akt VIII Nc 503/04 zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem tego Sądu Rejonowego z dnia 26 listopada 2004 roku, w którym nakazano pozwanym L. R., J. R. i R. R., aby zapłacili powódce solidarnie kwotę 2182,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2004 r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 673,70 zł tytułem zwrotu kosztów procesu - wykonalności w zakresie kwoty 1973,06 zł (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2) i orzekł o kosztach procesu (pkt 3), uwzględniając zarzut przedawnienia w części.

/wyrok – k. 39, uzasadnienie – k. 40-46/

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł pozwany- zaskarżając wyrok w części, zarzucając zaskarżonemu rozstrzygnięciu:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. normy wynikającej z art. 125 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że nakaz zapłaty wydany w sprawie o sygnaturze VIII Nc 503/04 podlega pozbawieniu wykonalności w zakresie kwoty 1973,06 zł, podczas gdy przedawnieniu uległy jedynie odsetki w kwocie 1973,06 zł za okres od 26 listopada 2004 r. do 12 marca 2012 r., co wprost wynika z uzasadnienia Sądu,

2) naruszenie prawa materialnego, tj. normy wynikającej z art. 123 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, wobec niewskazania w sentencji wyroku, że tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności w zakresie odsetek ustawowych liczonych od kwoty 2182,21 zł za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 12 marca 2012 r., tj. odsetek w wysokości 1973,06 zł, że tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności w zakresie należności głównej, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że nakaz zapłaty w zakresie należności głównej nie przedawnił się w związku ze skutecznym przerwaniem przez pozwanego biegu przedawnienia.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że złożony przez pozwanego w 2005 r. wniosek egzekucyjny przerwał, zgodnie z dyspozycją art. 123 § 1 pkt 1 k.c., dziesięcioletni termin przedawnienia, który zaczął biec na nowo wraz z uprawomocnieniem się postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, tj. z końcem 19 kwietnia 2005 r. Pozwany ponownie wniósł o wszczęcie postępowania egzekucyjnego 13 marca 2015 r., tj. przed upływem okresu przedawnienia nakazu zapłaty w zakresie należności głównej, przedawnieniu uległa zaś część odsetek, tj. za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 12 marca 2012 r. na kwotę 1973,06 zł. Przedawnieniu uległo zatem roszczenie o odsetki wymagalne wcześniej niż trzy lata przed ponownym złożeniem przez pozwanego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. I choć Sąd Rejonowy podzielił to zapatrywanie w uzasadnieniu orzeczenia, to jednak w sentencji Sąd orzekł o pozbawieniu wykonalności tytułu w zakresie kwoty 1973,06 zł, nie wskazując, że pozbawia wykonalności tytuł w zakresie przedawnionych odsetek. Brzmienie sentencji wyroku wskazuje, że pozbawienie wykonalności dotyczy należności głównej, a takie rozstrzygnięcie jest nie do pogodzenia z treścią art. 125 i 123 § 1 pkt 1 k.c.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę w zaskarżonej części wyroku poprzez orzeczenie, że Sąd pozbawia wykonalności przedmiotowy tytuł wykonawczy w części dotyczącej ustawowych odsetek liczonych od kwoty 2182,21 zł od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 12 marca 2012 r., zaś w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

/apelacja – k. 54-56/

Podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 23 marca 2016 r. pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji, nie wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, a w przypadku uwzględnienia apelacji o nieobciążanie powoda kosztami postępowania. W imieniu pozwanego nikt się nie stawił, mimo prawidłowego zawiadomienia.

/protokół rozprawy apelacyjnej k. 72/

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie w całości.

Wobec niekwestionowania ustaleń faktycznych w sprawie, Sąd Okręgowy aprobuje i przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji uznając, że nie ma potrzeby ponownego ich przytaczania w dalszych rozważaniach.

Należy dla porządku wskazać, że zajście po wydaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, na skutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, to między innymi podniesienie zarzutu przedawnienia zasądzonych roszczeń. W tym zakresie powód powołał się więc na uprawnioną przesłankę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, opisaną w art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. W tej sprawie tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności w części wobec uwzględnienia przez Sąd zarzutu przedawnienia roszczeń okresowych należnych w przyszłości. Apelacja od punktu pierwszego wyroku jest wynikiem zakwestionowania przez skarżącego jedynie zakresu, w jakim Sąd Rejonowy pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności, uwzględniając zarzut przedawnienia roszczeń okresowych.

Analizę i ocenę wywiedzionego przez pozwanego środka zaskarżenia należy rozpocząć poprzez odniesienie do zarzutu naruszenia art. 125 k.c., który to zarzut należy uznać za trafny. Zgodnie z brzmieniem wskazanego przepisu roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat 10, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Przyjęcie przez Sąd Rejonowy tezy, iż wszystkie odsetki ustawowe należne od kwoty 2182,21 złotych są roszczeniami o świadczenie okresowe należne w przyszłości i jako takie ulegają trzyletniemu terminowi przedawnienia, jest oceną prawną wyrażoną na gruncie art. 125 k.c., nie stanowi zaś ustalenia faktycznego, o jakim mowa w art. 233 § 1 k.p.c., dlatego też uzasadnionym w pełni jest zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 125 k.c. Sąd Rejonowy, mimo dokonania określonej oceny prawnej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, w sentencji orzekł odmiennie, tj. nie wskazując, że pozbawia tytuł wykonawczy wykonalności w zakresie przedawnionego roszczenia o odsetki. Przepis art. 125 k.c. wyraźnie wskazuje na trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem lub ugodą sądową (także zawartą przed innym organem lub sądem polubownym) w zakresie roszczeń obejmujących świadczenia okresowe należne w przyszłości. Termin ten ma więc zastosowanie tylko do roszczeń o przyszłe świadczenia okresowe, nie zaś do roszczeń o świadczenia okresowe, które są wymagalne w toku postępowania.

Z kolei przerwanie biegu terminu przedawnienia jest instytucją uregulowaną w art. 123 § 1 k.c. i art. 124 k.c. Zgodnie z art. 123 k.c. przerwanie biegu przedawnienia powoduje każda czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje, przez wszczęcie mediacji.

Składając wniosek o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności, pozwany przerwał bieg terminu przedawnienia (zob. wyr. SN z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, Lex nr 284135, wyr. SA w Katowicach z dnia 7 maja 2014 r., ACa 1215/13, Lex nr 1477066). Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia biegnie na nowo, jednak nie biegnie on, dopóki postępowanie przed sądem lub innym organem nie zostanie zakończone. Podkreślenia wymaga jednak, że czynność przerywająca bieg terminu przedawnienia powoduje ten skutek tylko w odniesieniu do roszczenia, którego czynność dotyczy, nie zaś w stosunku do pozostałych roszczeń wynikających z danego stosunku prawnego (por. wyr. SA w Katowicach z dnia 28 września 2005 r., I ACa 630/05, Lex nr 164619). Okresowy charakter odsetek za opóźnienie

przejawia się w tym, że z każdym dniem opóźnienia powstaje wobec dłużnika odrębne roszczenie o odsetki, które jest także od tego dnia wymagalne i od tego dnia zaczyna się przedawniać (m.in. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 21/91, OSNC 1991, nr 10-12, poz. 121, z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94, „Monitor Prawniczy” 1995, nr 3, s. 83).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że tytułem wykonawczym, który został pozbawiony wykonalności jest tytuł egzekucyjny w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 9 lipca 2004 roku w sprawie o sygnaturze VIII Nc 503/04 zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem tego Sądu z dnia 26 listopada 2004 roku. Sąd Rejonowy ustalił, że 10-letni termin przedawnienia roszczenia głównego zaczął swój bieg od wskazanej daty.

W tej sprawie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia w wyniku wszczęcia postępowania egzekucyjnego na skutek wniosku z dnia 5 stycznia 2005 r., które następnie zostało umorzone na skutek bezskuteczności egzekucji prawomocnie dnia 19 kwietnia 2005 r. Skutkiem umorzenia postępowania egzekucyjnego (zarówno w przypadku umorzenia z mocy samego prawa, jak i na wniosek czy z urzędu) jest uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, czyli przywrócenie stanu prawnego sprzed wszczęcia egzekucji, a także w zasadzie rozpoczęcie biegu materialnoprawnego terminu przedawnienia (art. 125 k.c.). Umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje zatem, że w stosunku do roszczenia głównego stwierdzonego tytułem wykonawczym bieg terminu przewidzianego w art. 125 k.c. rozpoczyna się na nowo, bowiem wszczęcie postępowania egzekucyjnego spowodowało przerwę biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.).

A zatem od momentu prawomocnego umorzenia pierwotnie prowadzonego postępowania egzekucyjnego termin przedawnienia roszczenia głównego ponownie rozpoczął swój 10-letni bieg, ale i ten został przerwany na skutek złożenia ponownego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w dniu 13 marca 2015 r. Kolejny wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego został wobec tego złożony przed upływem 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia głównego, jednakże w zakresie roszczenia o odsetki należy wskazać, że uległo ono przedawnieniu za wcześniejszy niż 3 lata od dnia złożenia ponownego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Przedawnieniu uległo zatem roszczenie o odsetki za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia poprzedzającego złożenie ponownego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, tj. do dnia 12 marca 2012 r. W sprawie nie wystąpił bowiem żaden dziesięcioletni okres bezczynności wierzyciela, który spowodowałby przedawnienie należności głównej, jednakże przed datą wszczęcia egzekucji w sprawie Km 588/15 wystąpił okres bezczynności wierzyciela przekraczający 3 lata. Przedawnieniu uległy zatem zasądzone nakazem zapłaty świadczenia okresowe należne w przyszłości – czyli odsetki od dnia 26 listopada 2004 do daty poprzedzającej o 3 lata wszczęcie egzekucji w 2015 roku – czyli do dnia 12 marca 2012 roku.

Skuteczny był zatem zarzut przedawnienia roszczenia w tym zakresie, co wywołać winno pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie kwoty 1973,06 zł stanowiącej odsetki ustawowe liczone od kwoty 2182,21 zł za okres od dnia 26 listopada 2004 r. do dnia 12 marca 2012 r.

Zasadnym okazały się wobec tego zarzuty podniesione w apelacji dotyczące naruszenia art. 125 § 1 k.c. i art. 123 k.c. Skoro bowiem roszczenie co do należności głównej nie uległo przedawnieniu, zaś przedawnieniu uległy odsetki ustawowe za wskazany wyżej okres, a Sąd Rejonowy w sentencji wyroku odniósł się jedynie do kwoty przedawnionych odsetek bez wskazania, że Sąd pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności tylko w zakresie roszczenia odsetkowego w części, w której roszczenie to uległo przedawnieniu, to istotnie Sąd Rejonowy naruszył wskazane normy prawa materialnego.

Wobec zasadności zreferowanych zarzutów zawartych w apelacji strony pozwanej, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił wyrok w zakresie żądanym przez skarżącego.

Rozstrzygając o kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego zachodziły w tej sprawie podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c.

Do przesłanek uprawniających zastosowanie wskazanej regulacji zaliczyć można zarówno okoliczności związane z przebiegiem postępowania, jak te sprzężone z majątkową i życiową sytuacją strony.

Art. 102 k.p.c. przewiduje wyjątek od - odnoszącej się do obowiązku rozliczania kosztów postępowania - zasady odpowiedzialności za wynik procesu i pozwala na odstępnie od niej „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Fakt ich nastąpienia (bądź braku) podlega ocenie sądu orzekającego w jednostkowym przypadku, także na tle całokształtu rozpoznanej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2012r II CZ 70/12 (publ. L.)).

W tej sprawie, mimo uwzględnienia apelacji zgodnie z żądaniem pozwanego, doszło do zmiany zaskarżonego orzeczenia tylko w taki sposób, że Sąd Okręgowy doprecyzował zakres, w jakim tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności, wskazując, że pozbawienie wykonalności następuje co do przedawnionego roszczenia o odsetki należne w przyszłości. Motywy Sądu Rejonowego, uwypuklone w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, wskazują, że Sąd ten również dążył do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w tym zakresie (na co wskazał sam apelujący), a jedynie sentencja wyroku nie odzwierciedlała tego zamierzenia. W istocie zatem Sąd Okręgowy nie zmienił rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego pozytywnego dla powoda, a jedynie doprecyzował zakres pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Zachodził zatem w tej sprawie wypadek szczególny, uzasadniający odstępnie od obciążenia powoda kosztami postępowania apelacyjnego.